

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 50
Egy órára 1
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többeszer
hirdetések alkuz szerint jutányos áron vételnek fel.

Gutenberg János.

Irtas a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők debreczeni szakegyesületének 1900. aug. 19-én tartott emléktünnépe alkalmával felolvasta:

Benedek János.

A gondolatok, eszmék közlése, sokszorosítása és terjesztése az emberiség fejlődésének, előrehaladásának leghatalmasabb tényezője,

A népek ajkain fenmaradnak ugyan s szájról-zájra szállnak a mesék, mondák és hagyományok: de lassanként kiforgatják eredetiségökből, kopnak és változnak, míg végre teljesen elkallódnak, elenyésznek.

Ezért mondja a régi latin szállóige: „verba volant, scripta manent.” A szó elrepül, az írás megmarad.

„Kiben lélek van: szónokolni fog”, írja Madách; de Cicero és Demosthenes minden ékesszólása csak addig a határig képes terjeszteni lelkesítő, áldó erejét, a meddig annak a szónoki hangnak hulláma hőmpölyög. Örök igazságok, életre hivatott nagy eszmék enyésznek el nyomtalanul, ha a betű azokat meg nem örökíti s az emberiség haladásának termő földjébe el nem ülteti.

Mennyi nehézséggel kellett küzdeni, míg az eszmék megörökítésének nem volt más módja, mint az írott feljegyzés. Az alexandriai museionban ezrekre menő írott könyvek, gyémántnál és drága kőveknél többet érő kincsek voltak felhalmozva; óriási erőfeszítéssel jöttek

létre ezek a szellemi drágaságok. De nem váhattak az emberiség közkincsévé: hiszen csak egy-két tudós olvasta azokat s az emberiség, a világ nem sokat tudott meg belőle.

Pedig az ember csak akkor méltó erre a névre, ha tud és ha tudni akar. Nem kíváncsiságból, de vele született hajlamából és hivatásából kifolyólag. Hivatásunk a tökéletesedés és a szabadság. Minden embernek kötelesség: művelődni. Csak abban az emberben fejlődhet ki az önbecsérzet, ki az általános emberi műveltség és tudás színvonalára felemelkedik, ki olvasmányából ismeretel, az ismeretekből önálló egyéniséget szerez magának s büszkén megállva helyét: mások szellemi mankóiára nem szorul s a butaság járszalagján nem hagyja magát vezetetni.

Nemcsak korszakot jelentő, de egy egész világot átalakító vívmány volt az, melylyel 500 évvel ezelőtt a könyvnyomtatás feltalálója Gutenberg János az emberiséget megajándékozta.

Kiszabadult lenyűgöző béklyóiból az eszme; az ölbetűk, mint a felvilágosodás, tudomány, jog és szabadság hő katonái járták be a világot, hogy új életre serkentsék a föld lakóit: dicsőség fényét ragyogtassák a sötétség elhagyatott tájkain.

A könyvnyomtatás feltalálása tette lehetővé a szellemi forradalmat: a reformáció s ezzel együtt a tudomány és

felvilágosodás elterjedését. Gutenberg társadalmát vette szárnyaira a szabadság, egyenlőség és testvériség örök szent ígét, fölrázva tespedésükből a népeknek szolgátságban sanyló milliőit.

Ez terjesztette el Voltaire, Rousseau társadalom-átalakító fejtegetéseit; ez vezette az emberiség közkincsévé mindazt a szellemi tőkét, mely tudósok, államférfiak és költők alkotásaival a világot gazdagabbá tette; ez hirdeti ma is az örök szép és jó emberiséget boldogító ígét.

Méltán ünnepejük tehát Gutenberg Jánost, föltalálói érdemének 500 éves évfordulója alkalmával, mint az emberiség egyik legnagyobb jóttevőjét. Az a szerény mainzi iparos nagyobb és dicsőbb alakja a történelemnek valamennyi világhódító hadvezérnél; az általa kiészelt egyszerű kis sajtó egy fából készült a betlehemi jászollal; ebben egy világ megváltója született, abban az emberiség szellemi átalakulásának nagy munkája nyert nagyszerű diadalt s mindkettő fölött a jövő dicsőség fényes csillaga hirdette káprázatos sugarát.

Petőfi azt mondja:

„Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.”

Ily közkatonáknak tartom én Gutenberg hadseregét: az én nyomdász és betűszedő bajtársaimat.

Veszekedések és egyéb dolgok.

A „Debreczen” eredeti árczája.

Nagyságos asszonyom, az elébb kegyeskedett azt kérdeni tőlem, voltam-e már szerelmes. Bátor voltam felelni erre, hogy a mióta az eszemet tudom, mindig az voltam és szándékozom is lenni. Ez csak te mézesetese felelet egy huszas éveit élő legényembertől.

Hanem ha úgy parancsolja, üljünk le egy fél órára ennek a hársnak árnyékába, mikoron is én majd tovább fűzöm ezt a témát az életéről és tartalmáról, a szerelméről, ha ugyan időközben el nem hallgattat, vagy fejkép-nél nem hagy. Mert itt folyik előttünk, a sétáló urak és hölgyek körforgásában az élet kicsiben, avagy csak egyszerűen maga az élet, miután kültöbbséget tenni kicsinyés nagy között e világon egyáltalán nem érdemes.

Egyesek jönnek, másokletűnnek a szem: határról, a kép bár, részleteiben módosulva mindig egy és ugyanaz maradt: mozgás, elevenség, hódolás és hódítani vágyás. — Ne mondja ugyanis nekem amidőn azt kérdem — minek jöttek ide ezek az elegans hölgyek — hogy sétálni jöttek, mert menten azt kérdem minek jöttek sétálni? Azt mondja, mert a séta egészséges.

Ez bizony úgy van, a séta egészséges, csak azt nem értem már mostan, minek vették akkor föl a legkarcsubb természet mutató

corsetjtöket, ezeket az észvesztő alacsony fűzőket, továbbá a pompás színekben játszó selyem, batizst, meg tudom is en micsoda selyem darakakat, karcu bokáik felett veszedelmesen kikandikáló csipkes lila, rózsaszín vagy fekete japonjakkal egyetemben, mikor egészségi szempontból a legegyszerűbb gyapjukamzsa is megjárna.

Hogy én csacsi vagyok, mert minek beszélék olyasmiről, amihez nem értek, meg hogy a szürke gyapjukamzsa manapság a Havai szigeteken sem divat? — Hát mi a divat kérem?

Hogy az volna, a mit becses látószerveimmel itt megfigyelni oly méltatlannak mutakozom, továbbá az a parancsoló szuverén, a kinek mindnyájan engedelmeskedni tartoznak? Nem, kérem alázatosan! A divat többé nem kevésbé öntudatlan törekvés a jámbor férfiak tetszésének megnyerésére jobbára fajfentartás szempontjából, meg ha bájos arcán szent borzalom mutatkozik is az ilyen ad hoc tudományos meghatározások hallatára.

Mert az objektív szemléző bölcsen mérlegeli, hogy nem a rüsnakékes selyemderék a fő, hanem e derékban levő nő, és ha maguk sejtének, mennyi pillantás tapad egy-egy sétájok alkalmával pompás termetőkre, bizony igazat adnánk annak, a ki azt állitana, hogyha minden férfi tekintet egy krajczárnai lyukat ütne rubázatukon, mire a katonazene elvo-

nul, — ezer bocsánat — de Éva anyank öltözékében sétálhatóan haza.

Ez a dolog pedig rendén van így, sőt állításomra, hogy mennyire rendén meg hasonlatot is tudok, vagy inkább egy egész analog esetet. Nézze azokat a pompás violákat meg rózsákat a zöld alapszínből kiemelkedői, a kertész valóságos remekmunkát végzett esztétikai érzékünk gyönyörködtetésére, de a kertész csak tovább képezte a természet munkáját, s hiszi-e, hogy a természet előtt is a mi színérezékünk kiélegítése lebegett?

Szó sincs róla. A természet egyes rovarok figyelmét óhajtotta ez által rájuk föl hívni, hogy azokat szines voltuknál fogva könnyebben találhassák meg, maszkálják be, s a termékenyítő himport hurezolják el más helyekre.

Mert a természet öntudatos. Végtelen egyszerű és keves eszközzel végtelen nagy és szellemesen végrehajtott eredményeket ér el. A természet legtakarékosabb gazda, hiszen például a sötétben élő rovaroknál mily elmésen takarékoskodik az illető rovar látószerveivel, amelyeket egyszerűen vagy meg sem ad, vagy pedig hiányosan; a sasnak karmai közt egyáltalán nincs uszóhártya kifeszítve.

És a természet együtt a legridegebb kényur, amely az égyednek érdekeivel egy bizonyos pontig egyáltalán nem törődik, a kebelén sejtett u. n. idillikus béke csak mese. Az

S most, midőn dicsőséges öreg apjuknak, a nagy szakálu Gutenberg Jánosnak 500 éves diadal-ünnepét ülik, engedjék meg, hogy az öröm és lelkesedés hangjai között különösen hangsúlyozzuk egyet; azt, hogy az ő önfeladózó munkásságuk annál magasabb, mert ők magyar nyomdászok, magyar betűvel igyekeznek terjeszteni a magyar hazaszeretetet mindennél drágább és szentebb evangéliumát. A magyar nemzet halála és elismerése legyen érte jutalmuk; áldás és dicsőség áradjon mindenkor Gutenberg János nevére s magyar szellemi termékek megörökítésén fáradozó magyarországi vitéz fiaira, a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők derék hadseregére!

Wolafka ünnepe.

— A 900 éves jubileumi felszólás. —

Debreczen aug. 21.

Wolafka Naador választott püspök, a debreczeni római katolikus egyház prépost plébánosa vasárnap este és tegnap délelőtt toronyzenével, lámponos körmenettel, zászlószenteléssel, egy kis parázs népnépegyüttessel s más hasznos mulatságos látványossággal egybekötött jubileumi ünnepséget rendezett.

A méltóságos ur ismert szervező ereje ismét diadalmasan állotta ki a próbát, s újra meggyőződünk, hogy ha Debreczen város külterületi lakóit egybegyűlve akarjuk látni, forduljunk Wolafka Náadorhoz, ő egy-két rakétával és a templom tetején felgyújtott görögtűzzel egy fél óra alatt összehoz akár tíz ezer embert is.

Azok a polgárok, kik megszokták már, hogy ünnepeiken az istenházában fohászkoznak, zengenek zsoltárokat, el nem tudták gondolni, hogy mi a csodaért gyújtogatták Wolafka a templom tetején görögtűzeket? Miért pakoltak fel egy esomó feherruhás leányt butor-zállító kocsikra, s miért öltözteti Rózenberg szállító kocsisait csatlós ruhába?

A helybeli kis klerikális közöny vasárnapi száma erre vonatkozólag felvilágosító tájékoztatást nyújt.

A jelzett klerikális szócsó szerint Wolafka püspök sem akart hátra maradni nagyne-

vü kollegái mögött, úgy a kereszténység 900 éves jubileuma s a magyar királyság fennállásának 900 éves fennállása alkalmából a római katolikus templom környékén jubileumi ünnepséget rendezett.

Hat szép jubileumi ünnep volt, gratulálunk a méltóságos rendező urnak.

Suttymban készítette elő, hecsempezte a szokásos István napi ünnepek közé, de fiaskót is vallott vele becsületesen.

E sorok írója kuriozumból végig nézte az egész jubileumi parádét s elfogulatlanul irhatja, hogy különösebb valamit még soha sem látott.

Szombaton este például dugulásig megtelt a Szent Anna utca egész a Piac-u cza torkolataig.

Megtelt — de milyen népséggel!

Maguk a bithü katolikusok botrányoztak meg legjobban a v e g y e s tarsaság felett.

A hány helynélküli cseléd, faczér inas, baka, foglalkozás nélküli utczaí csavargó és más léhüto Debreczenben van, az mind meg jelent az ünnepegyüttésnél.

Verekezés, lökdösődés, vihogás, káromkodás élénkítette a változatos programot.

Mikor a processzió utjából visszatért a templomba, volt olyan bujahó, hogy bizony bizony nem vált dicséretére sem Wolafkanak, sem a jubileumi ünnep-eknek.

Kegyeletes szívvel nagyon kevés ember ment oda. Azt is hamarosan kikököntette a zagyva tömeg az ünnepegyüttés hangulatból.

Igy volt ez a második napon is, A ki tárgyilagosan bouczolgatta a suttymban csinált jubileumot, tiszta képet kapott hamarosan.

Nélkülözött a komolyságot, az igazi ünnepies színezetet s az összhangot.

Hiába prédikált Wolafka püspök ur Isten szabad ege alatt az egyetértésről, érezte, tudta mindenki, hogy ep ez ünnepegyüttés a felekezeti egyetértést volt szándéka megbontani, a melyre ez ő refermatius város józan gondolkozásu, egymás véleményét tisztelő hívei mindig híven örködtek.

Vajjon csapott-e valaha ily zajos tüntetéseket akár boldog emlékeztető Huzly prépost, kaar Saxó Rezső?

Ő tüntetni akart, — tüntetett.

Hogy nem lett olyan eredménye tüntetésének, mint a minőt ő akart, azt tisztán annak tulajdonítjuk, hogy nagy dobbal dolgozó utczaí parádét már végkép megunta a közönség beugraszthatóbb része is s elfordult ettől az izletelenségtől.

Különben legyen neki az ő hite szerint!

a bizonyos pont pedig a faj örökélete, annak fennmaradása.

Ennek érdekében történik minden, még a másik főfoglalkozás, a taplalkozás is, s ha mi, a mi magának vélt emberi társadalmunkat tekintjük, még ott is ezt a célt szolgálja minden intézmény, az államtól, annak törvényeitől munkakörétől lefele egész az utolsó talicskától toló kubikos munkájáig, egy hosszú láncolatban.

Ne kicsinyeljék azért a flrtelést, az udvarlást, a szívek apró csatározásait, mert ezektől lügg a jövő világ képe, az elkövetkező nemzedékek sorsa, élete, boldogsága, milyensége egész az idők végtelenségeig.

Az ember repülő gepen töri a fejét. Más szóval az állat az gbe akar jutni. Az állat azooban megközelíti majd az eget néhány milliméterrel, de rögöz lesz kötve mindig mert odaköji a teste.

S a szerelem kérdésében is rögöz lesz kötve, amivel azt akarom mondani, hogy az ugynevezett platói viszony, poeikus lelkiharmónia, a holdvilágfaló lovagoké, azoké is csak addig, míg tulságosan magasan függ a szőlő. Mihelyt egy kötelhagcsóra tettek szert, menten más hurokat pengetnek ők is. Gondoljunk csak egy színésztehetséggel megáldott nőies vonasu fiatal emberre, a ki a szellemus hólgyet pompásan markirozva, magába boonditana egy

masik fiatal embert, és bolonditana vagy egy fel evig, a nagy lelki harmónia és szellemesség daczara micoda botozás kerkednek az imádó részéről, kislüvén a turpisság egy adott alkalommal.

«A házasság célja nem a szellemes társalgás, hanem a gyermekek, a szívek frigyé az, nem az elméké.» Alapja pedig az az ö-z-tónszerü vonzalom, melyből a szerelem fejlődik s mely ilyen, valódi értelmében kizárolag faji ösztön, és végczélja a következő nemzedékek helyes összetételének megállapítása.

Vizsgálatnál pedig föttétlenül helytelen következtetésekre kellene jutnunk, ha az egyed követelmenyei mellett szem előtt nem tartanók egyuttal a faj követelmenyeit is, sőt inkább ez utóbbiakat.

Az egyes ember ugyanis csak egy magában álló gyűrűje annak a hosszú láncznak, melynek első szeme ott van valahol a letünt évmilíók méhében, utolsója pedig a jövőendő evezredekekben.

És mint ilyen örökéletű. — Mulandó csak akkor volna, ha kizakitatnák a láncból és elkülönítve a megszakadásnak volna kitéve. Ezt megátlandó, a faj külön szellemmel bír, a mely munkálkodik, eszmél, és öntudatokból jóforman függetlenül cselekszik is. Az az akaratunkat cselekvésre bírja. Fészke az agyveöktől független duczidogrondszer-

Rendezzen máskor is görögtűzzel egybekötött jubileumi ünnepséget bárki és bármi emlékezetére, komolyan gondolkozó ember moso yogni fog felette. Elvégre tul vagyunk már azon, hogy toronyzenével, bengáli fényvel, üres czifraságokkal s pottyá murikkal meglehessen kábitani akárkinek fejét, józan gondolkodását.

Cseppet sem irigyeljük a fő-komédiázás terén aratott kétes értékű babérait.

Sipos Béla.

Anarkizmus.

Írta: Gonydy Károly.

Az anarkizmus az eredendő bünnel jött a világra; belénk van oltva az almaggal, mit Éva anyánk a szüz almával elnyelt. Minden égi malasztól megfosztva, csupan a gondolatnak megmaradt a szárnya, de vele a nyomornak is megnyult az árnya. Ember azóta csak tervez, Isten és király végez. Isten és kegyelmezettje nélkül egy hajszálunk sem görbül: hitünk a fegyverben erősbül.

Ujabbán az elszántság lett a főhatalom, mely csak egyes emberben fogamzik es egyes kiváló emberrel végződik. E pluribus unus unum! ez az ősrégi practicum, Párbajon kezdődik minden baj a világon és nagy szerencse, ha csak ketten végeznek és nem fellármázzák a világ korcsmaját a jó vitézek. Kiall a sikra a nép nevében a bajnok és felelő-ségre vonja a királyt: egyedül indul a csatába és mententi százazrek életét.

Az anarkista nem szövetséges, a maga hóbortjából indul ki; a főt a fejétől számítja, nem él más eszével. Mint az örült a mindenhátóságot magában keresi: büszke ember eredetere, mely a koldust, a királyt egyformán adja. Keresitek a fészket? Hiszen oly közel esik mint a giliszta az emberben. Mikroskop fejjel és végtelenbe megújuló testtel dul a monarkhia belsejében, es ha feháborodik az élődsi, heves szívdobogást okoz szállásadó-jának.

Az anarkizmus tehát nem fejtelenség, sőt nagyon is onfejűség. Benne van az egyéniség örök szabadalmában, benne a szabad akaratunk és szabad mozgá-unkban: nem tür supremációt.

Nagyon csalódik a fölfuvalkodott kényur, ki a nyájas lakájban hűség-s szolgát, alaitvalót lát.

Nem látod a fehér gamasli alól a szatira lólábát? Nincsen szolga! csak liberiaba bujtattott kényszer munkás, mert egyformán van jogunk a természethez, Hiába minden törvényesítés és nemesítés! Mit is nemesítettek a legnemesebb teremtményen?!

ben van, mely ilyen ertelemben része az egész faj székhelyének, míg a rank nézve tudatos agyveió csak az egyes ember szellemének fészke. Mikor egy fiatal ember és leány egymast először látja, abban a mély figyelemben, melylyel egymast öntudatlanul tetőtől talpig végig szemlélik, a fajnak a szelleme elmékedik es elmékedik a jövőendő nemzedék összetétele, annak lehetősége es es milyensége fölött.

A szerint azutan, a mint az összetétel a fajra nézve kedvező, vagy kedvezőtlen, nyeri meg a két fiatal lelek egymás rkon, vagy ellenszenvét. Előbbi esetben a fa, szel-leme az öntudat előtt ugy tünteti föl a dolgot, mintha egyesülésök kizárolag az egyed boldogságát és üdvözülését szolgálná, s az akaratot anyira sarkalja, hogy egymás eléréséért mindent, állast családi tekintetet, sőt még életet is föláldoznak, mint a napi krónika a szerelmi gilkosságot, avagy feltűnő, rangon aluli hazas-ágok keretében nap-nap mellett foljegyi.

Hogy pedig ez tenyleg a faj érdekében történ, s az ő részéről az egyed öntudatával es akaratával, szemben csak logás volt, ugy tüntetven föl a dolgot, mintha kizárolag az egyén üdvét szolgálta az egyesülés — bizonyítja a sok szerelmi házasság, mely boldogtalanna váli.

Nincsen rossz szolga, csak rossz gazda. «Tel maitre, tel valet» mondja a francia. Ha százal jót teszek, a százegyedik lesz az ellenségem, ha ezeknek a kegyerét lekötöm. Ezt jegyezze meg a nagybirtokos, kinek kazaljait felgyújtják.

Egy formák már csak annyiban nem lehetünk a mennyiben az egyéniség és egyediség kepezik a világ változatos alakját, fogalmát. Furesán állana a világ, ha egy éjjel minden növénye akaczfá lenne, vagy minden ember csak egyet, illetőleg akár semmit sem gondolna.

Nézetünk, gondolkodásunk, irányunk soha sem lehet congruens a máséval. Hogy úgy szórványosan megis érezzünk és kifejezzünk, mint B. I. és I. B. a «Hit remény és szeretetben, az tisztán a monogramjuknak tulajdonítandó, ha mindjárt a nevük többi részében egy betűjük sem közös.

A paradicsomból szakad. Ősi lény egészen a természetre bízta magát. Most is appellálva ősi kiváltságaira, tőle várja teste lelke manóját. A föld gyönyörűt egyenes lantól kéri és ott imádja, ahol azokat kézzel elér.

Őrök virágillat, raktározott gyümölcs és enyhe égél neveli a hangulatot és reng a dal hegyen-völgyön, ors-ágról-országra vándorol a virág. Télnek, ősznek, bunak, gondnak nincsen itt helye: a gitare, a mandoline a szabad ég alatt a madar dallal versenyez.

Kit a Természet folyton puha ölen ringat és észbontó bájai elragadnak, az csak egy lépésnyire van a művészet géniuszától: csak toll, ecset, véső kell az ihlet pillanatában és kész a remekmű.

Tiszta boldogság nem ada ott az embernek, boldogságát a kigyótól öröklött büne zavarja a féltékenykedésből tamadt irigység, ha szebb ideál rohenja meg idegeit, de még akkor is mint a fülemile agyon daloltatja szívet... az éden mézében kerüli a folánkot. Miért is élne tele fajdalommal ha az lsten nem teremtette busuló juhásznak! Miért dalolt volna tovább Tasso Torquato ha egyszer a csókot Leonorától kérészokolta?

Ez a szép Itália természet adta képe a Jerraza fejedelmek idejéből. Ez a fotográfiája ki ösmerne többé reaja?!

Igen, Itália szép ege szülte a legjelebb festőket, írókat, zenészeket, szobrászokat, Róma volt a központja.

A nagy népvándorlás korszaka újra nyílik senki a szülőföldjében nem bizik; ki-ki megyen a merre lát.

Az egyén áldozatot hozott a fajnak, midőn azt hitte, hogy a saját üdvét munkálja.

Es itt engedjen egy kis kitérés tennem. Egyik jeles sociologusunk irván az önkényes, kettő szerelmi öngyilkosságokról, nem érti, mért mennek halálba a szerelmesek, midőn kölcsönös szerelmökről bizonyosak a lévén, ennek élvezetében a legnagyobb üdvösséget találhatná.

Pedig a magyarázat egysz. rü. Ok csak szerelmökben erősek, a szerelmöket gátló akadályok legyőzésére pedig gyengék, mint a hogyan az egyén mindig gyengébb az egyetemnél, hisz a szomorújátékban is épen itt van a tragikai bukás magva. Szabad elhatározás azonban mintegy emelni látszik őket és egyesíteni a siron tul, a mit úgy látszik inkább óhajtának, mint él i, de különvalva.

Abban a gyengéd pirban, hosszabb és mélyebb tekintetben, me egebb kézzsoritákban, a mely a kezdődő szerelemnek szimptomaja, már egy világra törekvő kis honpolgár első életévilvánulása jelentkezik; ez a szerelem fiziológiai alapja. Szeretniazok fogják egymást, kiknek a szellemi és tes i tulajdonságai a fajra nézve előnyösek, az azonban már egy újabb kérdés, melyet kegyes engedelmevel majd a jövő sítánk alkalmával fejtek ki bővebben. Most köszönöm a szives figyelmét, és csókolom a kis fehér kezeit.

Andorka Sandor.

Ki fekete medvét tánczolatott, az majd a jeges medvével köt barátságot. A német csak hamar találja magát a tengeren tul. Ah a «Nord» mily zord és a «Süd» hogy söt. De keletről északra huzódni... brr! mily fagyos gondolat! — ki Napolyt oda hagyja? nem lát többé oly Napot, és vérző szívvél vesztőle bucsut. Az északi Napfenyt soha meg nem szokja az olasz.

Most már nemcsak a szegény pifferari dudálnak idegen göröggyön, de a hosszas „dolce far niente” után a munkához látnak az olaszok. It nálunk még egy darabig eljambóznak, aztán valamennyi-n csak a nehéz munka után nyújtózkodnak. Sokan közülök erősen kubikolnak, terraszolnak, csatornát raknak és a telen itt szik a milanoi sajtot és a debreczeni szalámit. Királyunk mar képtelen bajukon segíteni, sokat lombardirozott, daczára hogy úgy országosodott. Dr Mantegezza és Dr Lombroso tartják bennük a lelket.

Ugyan hogy is gondolna a sötét alaguton, meg a piszkos csatornában, a Milói Venusra? Művészetet lassan atragadt a megutált tedesco-ra. A buono Vittore Emanuele nem vette észre a cselet és Münchenből egyszerre Róma lett.

Persze királynak még mindig a tudomány nem hatalom. Még csak az van hátra, hogy a pápának is itt legyen a sátra.

Nem is a «Lacrima Christi» de a bajor sör inspirál szeccszóra, meg proccszóra. Ha minden ut Rómába vezetett, most minden a hierarchián tul vezet.

Lehet-e most azon csudálkozni, hogy a bigott olasz a Dante pokoli kinjaiban még a saját királyát éppen nem kiméli. Hat milyen anarkista lehet a király, ha jól megfontolva egyszerre százeser vitézt áldoz magas trónjának?!. . . Mea culpa, mea maxima culpa!

Anarkia-gomba így miódéj terem a terebélyes monarchia-tölgynél, mert gyökeréről hajt. De azért ne vágjuk ketté, a derekat, ne osonkítsuk az ágat a gomba kedvéért, mert a tisztáson a gomba még úgy sem tenyészik. Mig a tölgynél arnyat vet, arnyában gomba teremhet.

Az anarkia magában lehet mérges, de nem tartalmaz oly pusztító elemet, a gyilkolás mint a gyujtogatás az örültek mániája. Hiszen valameny király-gyilkos mind büntetlen előéletű; hát nem örült az, ki egyszerre a legnagyobb büne vetemedik?!. . . Nem lehet az aljas berencz, ki soha nem rabolt!

Lehet-e józan gondolkodásu emberről feltenni, hogy a királyt akkor ölje, mikor munkás társainak az éremet feltűzi?

Lehet, hogy Bresci az éremben sohasem látta a kenyér nagyságát, sem puhaságát és helyesebben látja a City közepében felállított nagy népfogadóban, mivel az angol trónörökösne London szegényeit megajándékozta.

Bármint gondolkozott, mint bolond bolondul cselekedett. Hát ki örületes lázban lelővi azt, kit soha sem látott; vagy az apa, ki gyermeke jalkiáltásától sem retten vissza, midőn szívének a tört szegezi; nem örültebb cselekedetek?

Dr. Kardos Samu köz ügyvéd nem jó közkórházi orvos lenne, ha elmebetegait egyesen a légen, vagy keményben füstöltetné. Milyen modern autodafé?!

Hát ha még a megfigyelő osztályosokra is alkalmazna a Loyola Lop-ész orthopaediai mű és kötszereit!

Szerencsére gondoskodott minden humanus állam tébolydákrol, hol nem az auditor főri a pálczát a szánaadó lelkiek felett.

Végre hagyjuk azt a sovány megokolást: az előre megfontolást. A tizenhárom vértanunk sorrendes fojtogatója is meg volt fontolva. Kár volt még jobban meg nem fontolni.

Ah! povera Margherita!
Ah! povera Hungherie!

Párisi levél.

(A párisi nők. Hogyan báloznak a párisiak?

A megrálgalmazott magyar diákság.)

Sokszor gondolkoztam már azon a különös problémán, vagy minek nevezhetni, hogy művelt népnel a férfi nem részéről «hódolat» tekintetében mi illeti meg a nőnemet?

Engedelmet kérek előre is, ha talán gombomba leszek.

Hogy ilyen különös kérdés adott nekem nem egyszer fejtörő munkát, anuak oka az a megfigyeles, hogy nálunk magyaroknál a nők reniszertint tulságba mennek a szoknya alól megteremtett kedvező helyzetök kiaknázásában s igen gyakran szükségellenek tartva a legesekélyebb fáradságot is a hódolatnak jogos szinben való fe tüötetésére, vindikálnak általában olyan háfarialan tiszteletet a mi legfeljebb az egyesekben megnyilatkozik az igazi n s i s e g e t e s b a j t i l e t i m e g .

Nálunk monarchának erzi magát minden nő, a ki bizonyos alkotmányos formák betartására kötelezve van ugyan, egyébként minden pantallóba bujtatott emberi lényről azt hiszi hogy az ő szolgálatára van teremtve.

Nos, ezt a szögai hódolatot kivivhatja minden nő és ez lehet érdem, de nem követelheti minden nő, mert ez igazságtalanság.

Párisban a viszonsóság eive az irányadó.

A férfiak udvariasak, hódolók, szolgálatkészek a nőkkel szemben, de esetleges szolgálattevésöknek mindig meg van az a jutalma, hogy tudják azt, hogy nővel és nem női ruhába öltöztetett mozgó szoborral tetek szívességet.

Ne tessék esetleg a hűtlen asszonyokra gondolni.

Nem! A dolog úgy áll, hogy a párisi nők valószínűleg tisztában vannak azzal, miszerint a lovagkor már lejárt, a zeugó trubadurokat prózai emberek váltották föl, a kik nem száz ölnyi mélysegből imádják a vár ablakán kihajló hölgyeiket, hanem kart karba öltve keresik a nőben a szépet, a kedvest, a szellemest és mindazt, mi lefrissíti a banalis életet.

Es a francia hölgyek tudnak szépek, kedvesek és szellemesek lenni. Nem célja egyszerre például az egész baltermet meghódítani de akivel egyszer tánczol, az szerelmes lesz belé.

Angusztus 8-án voltunk egy párisi báiban.

Azt hiszem Párisban ismeretlen fogalom az, a mi nálunk annyira divatozik, a mi a tanárokat, a hivatalnokokat folytonos fizetés emelés kérésre ösztönzi, a minek a hazug neve reprezentálás, az igazi neve pedig — flancz.

Ott reprezentál a köztársasági elnök, de nem flanczol a középosztály, hanem igyekszik jól élni, szórakozni s mulatni abból a mi van és jól él, szórakozik és mulat, mert másokkal édes keveset törődik.

A bál óriási teremben folyt le. A grand opera páholyaiban láttam fényes toalettet, de e helyen, hova egy frank volt a belépti díj — egyet sem. Sokan sétaközben az utcáról, utcai öltözékben jöttek be, Senki sem vette észre a diszharmóniát. Pedig ezek nem csak azért tértek be, hogy mások mulatozásában gyönyörködjenek.

Mikor felcsendültek a keringő hangjai, az utcai rubások is tánczra perdültek és soha olyan igazi, kélyes gyönyörrel, olyan önfelédtt mamorral s olyan szépen tánczolni nem láttam mint e helyen.

Boldogok a hatalmas, — nagy nemzetek!

Azoknak még a léhaság, még a könnyelműség is jól áll és a szertelenség szelid mosolylyal tolmácsolt előzésre talál.

Ugy éjjel felé a bálterembe vetődtek a kongrzsuszura egybegyült francia és angol diákok.

Tüstént vége lett a mulatság összhangjának. Valószínűleg valahol már összebarátkozott előzőleg két ellenséges indultu naciófiatalsága, mert egymást átölelve léptek a terembe.

Szilaj kedvvel közibe keveredtek a tánczó pároknak, s csináltak olyan duhajkodást hogy lehetetlenné vált továbbra a táncz.

Senki sem haragudott meg ezért reájok. A bálozók félre vonultak s jóízűen mulattak a fiatalság nem bántó, csak, legalább is előtők szokatlan szerelenségein.

A magyar ifjuság küldöttei kis csoportba verődve, nézték ezt a jelenetet.

En a norvég delegatio elnökével beszélgettem. Ő a Norvég kiállítás titkára is volt egyszermind és elvállalta a norvég ifjuság kongresszusi vezetését is.

Hidegen nézte darab ideig a duhajkodókat, majd észrevette a magyar delegáció komoly csapatát és azt kérdezte tőlem:

— Mi a véleménye az angolok és francziák viselkedéséről?

— Hatalmas nép mind a kettő, én a gondtalanságot megengedő önértet ferde megnyilatkozásának tartom ez éretlenkedést.

— Ez az, éretlenkedés! Semmi egyéb. Önértet helyett elbizakodottság, jókedv helyett hóbort, szeretem a magyarokat, hogy nem vesznek részt benne, szót csendesen a norvég s pohara után nyulva, mosolyogva jegyzé meg:

— Tudok én magyarul is, — éljen a magyar!

Dr Haller Vilmosnak hívják ezt az urat, fiatal ember, de már is kész tudós a magyar ifjak közül párral állandó levelezésben áll, a kikkel külföldön ismerkedett meg.

Általában a magyar-delegáció minden ováczióknak központja volt.

Elnökünk meggyerő egyénisége s talán a magyar ifjak rokonszenves megjelenése lehetett az oka ennek, nem tudom, de igazán megdöbbenéssel s még nagyobb csudákozással olvastam a magyar lapokból azt a képtelen és szemérmetlen hazug hírt, hogy a magyar ifjak Parisban teljes vereséget szenvedtek az oláhoktól.

Teljes dicsőséget arattak nemcsak az oláhokkal szemben, de olyan magtiszteltetés érte a magyart a nemzetközi gyűlésen, a melyre Parisba menetelünkkel gondolni sem mertünk.

Magyar ember, Ludvig Rezsőt választották meg az egész világ diákságát magába ölelő egyesületeknek, a Corda Fratresnek elnökevé.

Ez az egy tény magában elég annak az elterjesztett hitvány hazugságnak megczafolására, mintha a magyarok vereséget szenvedtek volna.

Es ez a válaszás nem a véletlen műve. Öt tudatos ténykedés volt ez, mert szavazás utján történt a dolog, és a magyarnak ellen jelöltje egy olaszországi középiskolai tanár volt. Óriási többséggel a szavazás után a magyar került ki győztesen.

Nem foglalkozom hosszasan az elterjesztett koholmánnyal, csak az eredetét említem meg.

Parisban csatlakozott hozzánk egy magyart magyarnak nevező fiatal ember. Mindjárt a kongresszus eljén magára vonta nemcsak általában a gyűlésnek, de magának a magyar delegációnak is ellenszenvét, akadékoskodó, feltűnést hajbászó szellemtelen modorával, úgy hogy mi felszólítottuk, hogy vagy viselje magát tisztességesen, vagy távozzék a kongresszusról.

Ezt zokon vette a fiatal ur s mivel munkatársa egy párisi könyvkereskedőnek, azzal boszulta meg magát, hogy előző viselkedéséhez következetesen valószínűleg az oláhoktól is honorálva, megírta azt a magyarellenes tudósítást, a mely nálunk futó tűz módjára terjedt el.

A rossz hír szárnyon jár.

Csak azt csudálom, hogy a magyar sajtó oly bántó könnyenbivóséggel adott hitelt ezeknek a hazugságoknak.

Jó Isten, de sok hiányzik még attól az időtől, a mikor nemcsak kiabáljuk, de hiszünk is, hogy vagyunk valamik!

Boross Lajos.

H I R E K.

Öngyilkos beteg leány.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 18.

A városi kórház egyik beteg szobájában tegnap reggel felakasztotta magát Tanács Róza 24 éves büdszentmihályi leány.

Ezt az értesítést vette a rendőrség arról a tragédiáról, mely a kórházban észrevételül folyt le. Egy szegény beteg leány tuskodásának, az étellel való küzdelmének befejezése ez.

Szomorú befejezést megilletőve vesz róla tudomást mindenki.

Veszedelemes betegségének gyógyítására jött be Tanács Róza Búd-Szent Mihályból. Itt gondos ápolásban részesítették, úgy hogy erőreménye volt a fölgyógyuláshoz. A beteg szobába csendje, magánya ugylatszik azonban leverőleg hatott a beteg lélekre s testi szenvedéseit is súlyosbította.

Azt hitte, hogy soha sem lesz egészséges. Elvesztette hitét bizalmát, s egy kétségbeesett pillanatban végzetes dologra határozta el magát.

Éjjel, mikor a klinikán minden csendes egy helyem zsinórt erősített az ablakfa horogához s arra felkötötte magát. Reggel egyik beteg társa nyitott be hozzá és kétszer is köszöntötte:

— Jó reggelt kisasszony!

De a kisasszony nem felelt. Gyanús is volt előtte, hogy olyan jmeredten áll az ablak mellett a közelebb lépve hozzá, akkor vette észre, hogy a szűcsleány helyem zsinórov függ, öngyilkossá lett.

Rögtön lármát csapott értesíték a rendőrséget is, honnan Szóts biztos járt a helyszínen, azután a hullat a kórházba szállították, levelet, vagy más amból öngyilkosságának okát megállapíthattak volna nem találtak nála. Hozzájártozóit a rendőrség táviratban értesítette az esetről.

* Löw József kollegánk gyászja.

Löw Józsefet a »Debreczeni Ellenőr» belmunkatársát nagy gyász érte. Édes apja Löw Mór ket evi hosszas és kínos szenvedés után vasárnap reggel elhunyt. A halálesetről a család a következő jelentést adta ki:

Löw Lajos és neje Hirsch Janka s gyermekeik; Mariska és lónka; Löw Ignác és neje Reich Gizella; Löw József, Löw Karolina és Löw Bertalan úgy a maguk, mint a többi rokonok nevében is a legmélyebb fájdalommal tudatják a felejthetetlen jó apa, szerető nagy apa, apó s rokonnak néhai Löw Mórak folyó évi augusztus hó 19-én, reggeli 6 óraker életének 75-ik évében hosszas s kínos szenvedés után történt kimulát. Megbaldogult kedves halottunk hült testeméi f. hó 20-án d. u. 3/4 óraker fogtak Simonffy-utca 39. sz. nyazhától az izr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1900. augusztus hó 19-en.

A temetés tegnap délután ment végbe a Simonffy-utcai gyász-házba. A halott felett Krausz Vilmos frabbi mondott szép beszédet, kiemelve a megbaldogult munkás hasznos életét. A temetésen a debreczeni hírlapírók testületileg jelentek meg, s rajtok kívül nagyszámu közönség osztozott a mélyen sujtott család gyászában. Nyugodjék a sokat szenvedett ember békevel.

* Nyomdászok ünnepélye A debreczeni nyomdászok szakegyesülete vasárnap este szép ünnepélyvel áldozott Guttenberg emlékenek. Lerotta a kegyelet adóját a nagy férfit iránt mindenképen méltóan és impozánsan. Az ünnepély este 8 óraker vette kez-

detét. A Margit fűrdő nagyterme zsufolásig megtelt közönséggel. A program szerint először a munkás dalegylet énekelt nagy preciztással. Azután lapunk szerkesztője dr. Benedek János tartott felolvasást Guttenbergéről, melyet lapunk máj számában közlünk. Majd Baczonyi Erzsike énekelt el néhány magyar népdalt zajos tetszés mellett. Pentek Lajos Mórca Jenő ódáját szavaltta el hévvel, lendülettel. A Muokas dalegylet éneke után Schwaartz József begedü szólója következett Hubay op. 27-jét adta elő nagy biztonsággal, jeles technikával. Ezután mondhatni a legérdekesebb program szám következett. Morvay Zoltán debreczeni nyomdász »Az angol kisasszony« című egy felvonásos ügyes vigjátékát adta elő. A vigjáték becsüle ere valik szerzőjének, mulattató, pompás kis dolog. A szerepök közül kivált különösen Brinke Gábor ügyes játékuval. De a többiek is, Erdélyi Erzsike, Szabó Ida, Takács Sandor és Vég János, megérdemelték a zajos tapsokat.

A hangverseny után reggelig tartó táncz volt. A tánczmulatságon részt vett lányok és asszonyok névsosa a következő:

Leányok:

Szabán Róza s Lenke, Nagy Etelka, Becze Mariska, Molnar Rózsika, Schwarcz nőverek, Kovács nőverek, Kis Esztike, Kis Zsuzsika, Kis Mariska, Pap Juliska, Hofmann Szeréna, Bajor Tekla, Szöllősi Erzsike, Szöllősi Mariska, Grünfeld Róza, Nicht Margit, Diószegi Ilonka, Morvay Etelka, Erdélyi Mariska, Erdélyi Erzsike, Kis Juliska, Varó Mariska, Nagy Erzsike, Nagy Mariska, Fűrj Jolánka (Tisza-Fűrdő), Lehős aEtelka, Pási Róza, Pasi Esztike, Imre Juliska, Bogdán Róza, Kis Esztike, Kis Róza, Landau Gizella (Nyiregyháza) Szabó Rózsika, Fialkovic Jolánka, Burai Juliska, Rosenber Szeréna, Béresi Vilma, Kübecher Katalin, Ilona, Barta Zsuzsika, Szécsy Maria, Varga Mariska, Kis Esztike, Nagy Róza, Szepesi Juliska.

Asszonyok

Özv. Tözsér Sandorné, Buzgó Ferenczné, Nagy Sandorné, Szóchnó Gyuláné, Maka, Sandorné, Molnar Karolyné, Orbán Jánosné, Molnar Imréné, Cseresznyés Ferenczné, Hótes Janosné, Sakács Sandorné, Schwarcz Leopoldné, özv Kovács Mihályné, Pentek Lajosné, Kiss Péterné, Papp Lajosné, Szöllőssy Dánielné, Nicht Józsefné, Hellér Józsefné, Csáky Alajosné Kurucz Beláné, Özv. Grünfeld Jakabné, Erdélyi Ferenczné, Kuch Mihályné, Özv. Szűcs Mihályné, Gyömsödi Ferenczné, Benedek Sandorné, Uri Mihályné, Meleg Lászlóné, Nagy Józsefné, Schön Sandorné, Pasi Györgyné, Imre Istvánné, Keszler Vilmosné, Kiss Józsefné, özv Szabó Gyuláné, Aszalós Lajosné, Süket Ferenczné, Kovács Mihályné, Beresi Mihályné, Gajós Jánosné, Varga Istvánné, Halpert Miksáné, Szabó Karolyné, özv Kübecher Dávidné, Szepessi Sandorné, Weinrauch Pálné, G. Szabó Kálmáné, Kis Miklosné.

* Hidavatás. Tegnap folyt le Budapesten az új margitszei hid felavatása nagy ünnepségek közt. A megnyitáson részt vett József főherczeg családjával együtt. A hid elágazásánál gyűltek össze a kormány tagjai élükön Széll Kálmán miniszterelnökkel. Pontban öt óraker érkezett meg József főherczeg családjával. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi minisztert üdvözölte s megköszönte áldozatkésztségét s jóakarátát, amellyel a Margitszeget megmentette az enyészettől, melyel lehetővé tette, hogy a főváros közönségének óhaja az összekötő hidkiépítésével teljesüljön. — József főherczeg a szeretet s lelkesedés hangján válaszolt s azzal végezte szavait: »Uram! engedjék meg nekem, hogy mint e sziget birtokosa; ezen a hidon önöket átvesszem az én földemre, és ott kedves vendégeimül lathassam.« A fényes takoma után ért véget az ünnepség.

*** Verekedő kőfaragó munkások.** Vasárnap éjjel véres eset történt a homokkert soron, ahol egy kőfaragó munkás követelt el gyilkossági kísérletet. Horváth Dezső és Lába Aurél kőfaragó munkások az említett napon együtt boroztak a homokkertsoron levő Löwi fele kocsmában. Egy darabig csak barátságos hangulat uralta a helyzetet, de csakhamar zajos szóváltás keletkezett közöttük, amely csaknem tetelgessé fajult.

— Ne itt henczeget! — kiáltotta oda társának Horváth, — hanem odakünn. Gyere csak ki, ott vegezzük el a bajainkat.

Horváth erre kiment s várta, míg a barátja is követi. Amint Lába Aurél kilépet a kocsmajáraton, Horváth egy éles késsel neki rrrhant és azt tejes erejéből belevágta az ilyen támadásra készületlen ifju hasába. Lett egyszerre lármá, segély kiáltás. Összefutott az éjjeli órákban felarmázott nép s vértől borítva találtak Lába Auréla. Beszállították a közpórházba, ahol most súlyos betegen fekszik, Horváth ellen pedig a rendőrség megindította a hivatalos eljárást.

*** Hajdumegye állategészségügye.** — Hajdumegye területén az elmúlt héten a következő állatbetegségek fordultak elő: Lép-fene; balmazújvárosi j. Balmaz-Ujváros 1 p. Veszétség: Hajdu-Szoboszló v. 1 u. Himlő: nádudvari j. Nádudvar 1 u. Rühkor: nádudvari j. Kabó 1 u., Nádudvar 1 u., Hajdu-Nánás v. 1 l. Sertésorbáncz: balmazújvárosi j. Csége 1 u. Sertésvész: balmazújváros 5 u. Csége 1 p. Felső Józsa 1., Hajdu-Vámos Pércs 2 u., nádudvari j. Földes 15 u., Nádudvar 1 t, Püspök-Ladány 1 u., Hajdu-Nánás v. 2 u.

*** Törvényes következmény.** Meghívót kapott valami fejbeverési ügyben Czigány-Kovács János, foglalkozására nevezni loitató, a ki azonban a saját szomját is sirűn szokta oltogatni. Elhozta magával katonasorban levő fiát is.

— Hat ezzel a lozénnyel mit akar bizonyítani? Mi nem hívtuk meg.

A vádolt kezébe fogja az idézést.

— Dehogya is nem tetszett megidézni, mondja ravaszul. Tudok talán én is olvasni. A meghívóban az áll: minden törvényes következményeivel jelenjék meg, No hát meg jelentem, edes fiam ó, így hát ó az en törvényes következményem.

*** Nyolcz lába nyul.** Az idén nyilván észrevette az olvasó, nem jelentek meg a jól ismert remhurek sem a kvárnerő czápajáról, sem egyéb nyári szenzációról, a melyek a kárikulában születtek. A népszerű tengeri szörnyetegre, s társaira nem is volt szükség ezen a nyáron, mert hisz a pákingi követek dolgan kívül a világ egyéb nagy eseményei alaposan leoszoritották a lapok hasábjairól a vicziális szenzációkat. Az a csoda, a miről tárkányi tudósítónk ad nekünk hírt, nem a nyári természetű események sorába tartozik. Mocsári János tárkányi gazda kint bolygott minap a mezőn — így szól tudósításunk — s erre hirtelen arra riad, hogy egy hatalmas héja csapott föl előtte. Kiváncsisága oda vitte, honnan az óriás madár főr-pült. Egy kicsi nyulat talált ottan, melynek — a gada érthető bamulatára — nyolcz lába volt. Mocsári János hazavitte a kis szörnyet a házába csapatostul zarandokolták a csoda látására. mintegy 2 hetes nyulacská, mely normálisan fejlett, négy lába rendes helyén míg kettő a hasából, két lába pedig a hztgerinczéből nőt ki.

*** Hetezer munkás kenyér nélkül.** A fővárosban tjesztő munkásnyomor van. Hetezer embernek nincs munkája és szomorú sorától való megváltását es egy jótékony intézetétől várja; s budapesti munkaközvetítő intézetétől: a mely rövid főállása óta már 11195 emeernek a do t t k e n y e r e t. Hogy segíthessen a munkanélüliek ezren, szükséges hogy a hazai gyárosok iparosok vállalkozók, fogadóok es kávéok támogassák az intézetet s há munkást keresnek hozzá forduljanak. Az intézet ingyen közvetít, s az elhelyezett munkást állami kedvezményről feljeggel utaztatja rendeltetése helyére. Az intézet mai kimutatása szerint 4996 férfi, 450

női munkás és 152 inas keres állást. — Ezek közt van 630 asztalos, 68 acs, 127 bádogos, 137 cipész, 34 faesztorgályos, 128 fémesztorgályos, 125 fémöntő, 48 fodrász, 82 gépész 19 hentes, 38 karpitos, 49 kerékgyártó, 81 keresk. alkalmazott, 203 kocsis, 1043 kovács és lakatos, 196 kőműves, 100 mázólo és szobafestő 33 mechanikus, 56 meszáros, 61 molnar, 779 napszámos, 44 nyomdász, 47 pincer, 317 szolga, 141 szabó, 37 szijgyártó és 31 pveges.

*** Új mód a gazdagodásra.** A mai pénzügy viszonyok között, amikor az általános üzleti pangás szükségessé teszi, hogy u.abb vállalkozással emeljék a dézintézettek az üzleti eredményt, egyik miliomos pénz embernek eredeti ötlete támadt, melynek kivitelére már meg is tette a szükséges lépéseket. A bankok közül néhányat kartellkötésre ak ar ja birn, hogy a monarchiában élő ni el- és rezváltópénzt lehetőleg visszatartsák, illetőleg a forgalomból ideiglenesen kivonják. Az apró pénznek hiánya így oly helyzetet hoz teremteni, mely minden kisebb üzletet lehetetlenné tesz és így a váltópénz tulajdonosai teljesen önkényesen határozhatják meg azt az arfolyamot, a mely [mellett a nikel- és rézermeket ismét a piacra bocsátatják. A gondolat, mint ilyen, nem volna rossz, de úgy hisszük; hogy a kormánynak elég oly eszköz áll rendelkezésére, a melylyel a szegényebb népség ellen intézett fegyvert visszafordthatja a spkulansokra.

*** Angolotti Vilmos orfeumban** ma lép fel a világhírű udvari bűvész es hasbeszélő Willy, ki az egész kontinens-n nagy népszerűsége tett szert. Ma mutatkoznak be azon kívül az orosz és magyar táncosok. Ajánljuk őket a közönség figyelmébe.

*** Lajos napi mulatság H-Hadházon.** Hadházon a közelmúltban minden évben megünnepelték Kossuth apánk n-venapját. E szokásos mulatságot, mint tudósítónk írja, ez évben is megtartják f. hó 23-án este a vendéglő nagytermében hangversenyyel egybekötve. melyre ez alkalommal a Kiss Béla jóhírű bandája f-g Hadháza kiszállani. Ezen családias jellegű mulatságra, mely rendszeren táncszal vegződik — miután az teljesen belépti díj nélküli lesz — meghívót nem bocsátanak ki, hanem arra ez uton hívjuk fel az érdeklődők — s közö tük városunk művelt közönségének is a figyelmet azon hitben, hogy bizonyára városunkból is többen lesznek ezuttal is, kik e keilemesnek ígérkező hazafias mulatságon részt fognak venni.

1 2 középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Színház.

Debreczeni leány a Magyar Színházban. A Magyar Színház igazgatósága október elsejétől szerződtette S z a e r lionát debreczeni származásu primadonnát, ki eddig külföldi színházak tagja volt.

Színészet Hajdu Bőszörményben. Hajdu Bőszörményben a napokban kezd nagy előadásait Hevesi József színházgató. Társulata 32 tagból áll, másora a legújabb darabokból van összeállítva. A társulat névsora. Nők: Hevesi Józsefne, Sziveti Mavi, Kalmár Renne-Majo- Ida, Majosházi Eszter, Homokai Mari, Gaspár Etel. Ilésházi Margit' Payp Cornél, Aradi Emilia, Matrai Margit' Férfiak: Hevesi József, Széles József, Jóni János, Hevesi Lajos Bogdy Zsigmond, Fekete Pal, Földvári József, Kálai Domos, Bucsi József, Imrei Sandor, Nagy Lajos, Erdelyi Miklós, — ezenkívül a műszaki személyzet.

*** Az országos m. kir. színművészeti akadémián** a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 6-7-én, az akadémiái osztályba szeptember hó 8-9-én, az akadémiái osztályba pedig szeptember 8-án tartatnak meg d. u. 3 óratól kezdve. Az or-

szagos m. kir. színművészeti akadémiaiba való felvételhez megkivántatnak: a) Színpadias, csinos alak. b) Tiszta kiejtésű, csengő hang. c) Kifejlett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Anyai műveltség es iskolai képzettségről való bizonyítvány, a menyit e korban minden művelt ifjutól megvárhatni, különösen a magyar nyelvtan a l a p o s i s m e r e t e. e) Szülői vagy gyámi megegyezés. — A mely jelentkezéssel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles iratban tartozik az illető felmutatni, f) A jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevével irathatja be magát. g) Jó magaviseletéről szóló erkölcsi bizonyítvánnyal, vagy hatóságilag, vagy ismert egyének aláírásával mu hatatlanul igazolandó. h) Mindeu ujonnan jelentkező az elő készítő osztályból csak próeaidőre vétetik fel; ennek leteltére újabb vizgálatnak vettetik alá. A főlvetel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetőségtelen, vagy hanyag növendék elbocsátatik. i) A belépő új növendék 2 korona beiratási díjjal s 10 korona felvételi díjjal, valamennyi növendék pedig 2 korona beiratási díjjal, azonkívül 60 kor tandíjt, tartozik 2 részletben, u. m. szept. elején es febr. 1-én előre fizetni. j) Minden fölvelt növendék tartozik szülőivel, vagy gyámjával együtt az elejők terjesztendő kötelezvényét aláírni. Bővebb értesítést az int. igazgatósága (Kerepesi-ut 1. sz. III. e.) kész-éggel ad.

Tanításügy.

A h-szoboszlói m. kir. állami polgári fiiskola értesítője az 1899/1900 iskolai évről.

A megelegetes hangjan számol be a lefolyt iskolai évről e szerény füzet es melán, mert hogy eljött az idő teljessége, megszűnt a bizonytalanság, a több száz dos intézet oly révoe jutott, mely megóvja a további hányattatástól.

Mint az intézet igazgatósága írja: „A régi czelszerűtlen, a modern paedagogiai es hygienikus követelményeket távolról sem kielégítő négy kis szobából álló helyiséget ez évben felváltotta mint az egészségügyi elveknek megfelelő, mintaszerűen berendezett es felszerelt polgári iskolai épület.”

Az iskola berendezése valóban mintaszerű s alig hagy kívánni valót. — Mind ezért az igazgató Kovács Gyula polgármesterre hártja a dicséretet es neki tulajdonítja az érdemet; mi pedig tudjuk, hogy az érdem es dicsőség méltó osztályosa e derék intézet tanári kara.

Az 1899/1900-ik tanevre beiratkozott 126 növendék es pedig az I osztályba 38, a II. ba 27, a III. ba 28, a IV. ba 21, az V. ba 12. A hatodik most nyilik meg. — A tantesztületet 7 okleveles tanár es három hitoktató képezte.

A hét rendes tanár minden gyűlésen részletesebb tárgyalás alá vett 1-1 tárgyat s annak tanítási módszere felett folytatott komoly es beható tanácskozása fontos megállapodásban nyert kifejezést. — A család es iskola közt szükséges érintkezés közvetlenebbé tételére módozatot kernset, mert, mint az igazgató igen helyesen írja: „n e v e l é s i r e n d s z e r ű n k c s a k a k k o r l e s z t e l j e s, t ö r e k v é s e i n k c s a k a k k o r e r h e t i c z é l j ö k a t. h a i s k o l a é s c s a l á d s z i v e l l é l e k k e l e g y ű t t d o l g o z n a k a n e v e l é s a m a z ö r ö k e s z m é n y é n, m e l y n e m e g y é b m i n t a z i g a z i j e l l e m k i a l k o t á s a.”

Ha többet nem irt volna is Szécsy Miklós igazgató e fenséges szavaknál, maga részére hó itotta volna értesítője minden olvasóját; ott van azonban a június 20-iki beszédének egy része. Takarékosodás volt e nagy tulságot szerénység az oka annak, hogy a

beszédnek csak töredeke jelent meg, nem tudjuk el se gondolni, de melyen sajnáljuk. — Tartalmi és stílusbeli szempontból megérdemelné a sokroszorosítást, szeleskörben való elterjesztését.

A midőn úgy tanítványok iránt mint egymásiránt Krisztusi szeretetből áthatott tanárkarnak érdemét itt kellőképpen elismerjük ugyanakkor arra kérjük a tanárkart, hogy a növendékek folytonos felügyelet alatt tartását — úgy, miként az értesítő közli: mellőzze. Azt a rendszert a kalocsai jezsuitáknál láttuk s még javító intézetben sem helyeselhajjuk. Ezen ugyan vitakozni lehet s olyan hatalmas erő mint a f. tanári testület, le is győzhet minket, de előttünk a mindenek felett álló cél: az igaz, őszinte egyeneslelkű emberr; már pedig a folytonos felügyelet jezsuita nevel.

A tananyagot az állami tanterv szerint dolgozta fel az iskola és a mennyiben miniszteri jóváhagyást nyert tankönyveink között sokkal könnyebbet is találhat p. o. a német nyelv és fizika tanára, mint a mit használ: Boesckay magyarjait is kielegíthetik a könnyebbel. P. o. Nagyvaradon a Schuber-Heller fizikát használják s ez teljesen elég is.

A levizsgázott 121 tanuló között kitűnő 6, jeles 17, jó 38, elégséges 32, javító vizsgát tehet 26, ismétlésre elutasított 2. — Erkölcsei magaviselete mindé példás és jó.

Az osztályzati statisztika meglepő és a szaknart felette dicserő az a barmolatos eredmény, hogy a IV-ik V-ik osztályban természettanból és vegytanból összesen egy tanuló bukott meg. Ima szemléltető és kísérleti alapon folyó szakszerű tanítás mely kedvet ébreszt a gyengébbben is.

Ha eddig örvendetes megelégedéssel forgattuk az értesítő lapjait, most lelkesedésre ragának Feltóth László okl. polgári iskolais okleveles tanítóképzőintézeti zenetanárnak művészi kedélyre valló sorai; mikkel az ifjúsági segélyegylet megalakítását ismerteti. Ő is az igazgatót követve másokra hárítja az érdemeket, pedig legnagyobb részét övéké az! Boldog az az intézet, melynek ilyen lelkes tanárai vannak. Az ilyen tanári kar építi föl a magyar nemzeti kultúra erős és büszke palotáját, melynek talapzata a nemzeti élet, oszlopai az általános szellemi felvilágosodás, a lélek és szív nemessége, az emberi tudás és ismeretek, koronája pedig a hazafias szellem, az összes tetteinket átható és vezérlő nemzeti Geniusz.

A gazdagon felszerelt iskola rajzgyűjteményére van egy pár szavunk, az t. i. hogy 15 mű között 12 német, csak 3 a magyar. Hat ennek nem a tanári kar az oka, mert hisz nincs még elegendő vasztékunk, de a létekl annak a nemetnek! maradjon a mi német a nemetnek, mi pedig csináljunk magunknak a mi nincsen. Nem igaz magyar az, a ki német portékaert pénzt ad, ha elkerülheti. É tekintetben a legszelőbbségig menő szinisztag a legelső kötelesség! Erre tanítsa meg minden intézet a növendékeit!

Felsőbb engedély alapján 45 magánvizsgáló kereste fel H.-Szoboszlót. Kiváncsiak vagyunk, hogy vajjon hány tért vissza hozzá; mert Szoboszlón sikeresen vizsgálni nehéz dolog. A míg egyfelől a kellő szigorúnak feltétlenül helye van, másfelől maga a miniszteri intézkedés, az engedélyezés, a magánvizsgálat mintegy magában foglalja azt, a mi a szigorú enyhébbé teheti.

Végül szóljunk néhány szerető szót Boesckay nemes népéhez, szeretett vereinkhez. A 126 tanuló közül csak 88 a helybeli, a többi vidéki.

Értesetek meg a kor szellemét, mely nem elégszik meg, melynek nem szabad megelégednie pusztán az anyagi javakkal, de ki a mi a hozzá illő szellemi javakat is. A szellemi műveltség képesít benneteket polgári jogaitok és kötelességeitek helyes fölfogására és gyakorlására.

Tudomány, vallás, tiszta erkölcs teszen boldogokká. Ha boldog a magyar, a hazai is az.

S ugy-e bár, mindnyájan ezt óhajtuk?!

Szentjób Kálmán.

Iskolai értesítés. A hajdu-szoboszlói m. kir. all. polgári fiúiskolában az 1899/1900 tanévre a beiratkozások szept. 1—6 napjain fognak megtartatni. Az I osztályba csak oly tanuló léphet, ki legalább 9 évét betöltötte s az elemi népiskola IV osztályát sikerrel végezte vagy pedig felvételi vizsgát tesz. A következő felőbb osztályokba azon tanulókat iratkozhatnak be, a kik az előző osztály rendszer tanterveiből legalább elégséges osztályzatot nyertek. — Középiskolából polgári iskolába át lépni kívánó tanuló azozban a tantervi különbségtől fölveteli vizsgát kötelestenni. Ha a tanuló ezen vizsgálatnak azonnal való letehetesére nincs elkészülve, akkor neki előkészítés céljából halasztás engedélyezhető, azozban a vizsga letételeig csak mint rendkívüli tanuló t-kintetik.

Az egész évi tandíj, beírásdíj s egyéb 17 kor 30 fill, mely összeg a felvételtkor fizetendő. Vagyontalan szülőknek jó magaviseletű és igyekező gyermekei tandíjmentesegben részesülhetnek es tankönyvekkel is segélyeztetnek.

Polgári iskolánkban a jövő tanévvel a VI osztály is megnyitvatván, ezzel intézetünk a jelenlegi polg. isk. szervezet szerint teljes betöltözést nyer. Ezzel kapcsolatban, közjegyzői pályára lépni szándékozók részére tájékoztató meggyezem, hogy azon tanuló ifjaknak, kik an 1900/1901 tanévben elvégzik a polg. isk. VI osztályt, meg joguk leend arra, hogy az újabb szervezett közigazgatási tanfolyamon, egy évi segédjegyzői gyakorlat után az 1901/1902 iskolai évben fölvetessenek s így a jegyzői pályára léphessenek.

H-Szoboszló 1900 aug. 18.

Szececi Miklós.
all. polg. isk. igazgató.

Beiratások a ref. elemi iskolákban

Tekintettel a folyó hó 28-an kezdődő ósz. tanítóképeségi vizsga idejére, tisztelettel kérem az év. reform. tanítóképző intézet gyakorló iskolájába felvett tanuló szüleit, hogy gyermekeiket folyó hó 27-en (Hétfőn) iskolába felküldeni, illetőleg felhozni méltóztassanak.

Egyszermind értesitem azokat a tisztelt szülőket, kik gyermekeiket a lőiskolában elhelyezett elemi osztályokba óhajtkják járattni, hogy a nevezett osztályokba a beiratás szintén folyó hó 27-ikén v-szi kezdetét.

Kérem ennélfogva a jelzett napon gyermekeiket felküldeni, illetőleg felhozni. Fizetendő a beirataskor 1 korona tisztogatási díj, 30 fillér pedig országos tanítói nyu. díj illetékben. A nem református vallásuak a fentebb kitett összegeken kívül, 8 korona évi tenitási díjat fizetnek.

Debreczen, 1900. aug. 21.

Kovács Lajos
tanítóképző intézeti igazg.
mint a főiskolában elhelyezett
elemi iskolák felügyelője.

Értesítés. A t. cz. szülők es gyámok ezennel értesítettek, hogy iskoláinkban a beiratások f. hó 29-dikétől bezarólag szeptember hó 1-ig naponta d. e. 9-től 12-ig az i-kola tanác termében fognak eszközöztetni.

Felbivatnak tehát a t. cz. szülők es gyámok, hogy a tanítás sikerének érdekében is, iskola köteles gyermekeiket jelzett időben beiratni a kötelei is inkább elne mulasszák, mivel azon túl csak iskolaszéki engedély mellett történhetik beiratkozás.

Égész- vagy feltandíj mentesség iránti kérvények f. hó 24-ig az iskolaszéki jegyzőnél nyujtandók be. (iskola tanácsterem) naponta d. e. 9—11-ig.

Az első osztályba csak 6 éves gyermek vétetik fel születési es himlőoltási bizonyítvány bemutatása mellett.

Az ismétlőköteles 12—15 éves leány gyermekek beiratása ugyancsak a fenti időben es helyen történik.

Debreczen, 1900. aug. hó 11-én.

Az izraelita iskolaszék

Kuthi Zsigmond igazgató-tanító iskolaszéki jegyző. Dr. Popper Mór iskolaszéki elnök.

Törvényszék.

Büntügyi főtárgyalások. A debreczeni kir. törvényszék büntető osztályánál az 1900 év augusztus hó 19-től 26-ig az alább írt ügyekben lesz főtárgyalás 1900 ik év auguszt. 24-én pénteken Kovács Róza ellen lopás büntetvéért, Botos Karoly ellen lopás büntetvéért. Ugyanaznap meg ítéletbirtetések is lesznek.

Nagyok az öröme.

— Pozsonyi tudósítónktól. —

Az öröm ragadós es így boldog vagyok, hogy néhány minden öröm nélkül való örömről tehetek tanuságot. Mindaz, amit elmondok komoly való ág, mindegyik esetet lelkiismeretesen ellenőriztem. Maga az elmondandó dolog általános érdekű, mert az egészségről szól, a mi pedig mindnyájunkra igen fontos. Szabadunkban igen sokan szenvednek általános gyengeségtől, a mi mutatja, hogy a vér kimerült. Verszegény-ég, sárgaság, idegbetegségek, reuma, eredménye a vér ereje elvesztésének s azok, a kiknek az a sorsuk, hogy e betegségekkel megküzdjenek, jól teszik, ha vérüknek megerősödéséről gondoskodnak. Mit kell tenni, hogy eredményt érjenek el. Az eszköz elég egyszerű. A Pink-pilula kell alkalmazni, melynek nagy a híre es a mely biztosítja a vér megerősödését. A nagyreményű segítő írásbeli bizonyítvány mutatja, hogy Magyarországon szükségtelen a Pink-pilula dícsérni. Felsőrolunk néhány a Pink-pilula által meggyógyult fontos személyiséget. S vannak olyanok, kik az erősödés útján vannak a látva a javulást bizalommal folytatják a Pink-pilula használatát.

— Örömmel tudatom önnel — írja Reichel H. ur Alibunarból, hogy a Pink-pilula nagyon jó volt nekem arra, hogy betejesülnek mind a hozzáfűzött remények.

Másrésztől Kolbenhayer Vilma tanítónő, Gyón, L. P. Also-Dabasról kijelenti, hogy a Pink-pilula reá kitűnően hatott.

Kornett György ur főbírtokos, Uj-Arad közelében, Német-Szt.-Péteren, szintén megerősíti, hogy a Pink-pilula egészségét helyreállította.

Végre Pauer István ur Pozsonyból írja hogy jóllehet már egészséges, még folytatja a Pink-pilula használatát s még hat dobozt kér.

Mindezek a bizonyítékok az aggodalom legyőzésére szolgálnak s biztatói mindazoknak, kiknek vére gyenge s kiket ezáltal betegség támadott meg. Ezek után haladék nélkül fogják alkalmazni a Pink-pilulákat.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 ft 75 kr és hat doboz 9 ft. Magyarországi főraktár: **Török József**, gyógyszerárban, Budapest Király-utca 12.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar parasztság emelése.

Ita: **Wiener Moszkó.**

Folytatás.

A modern korszellem ezekben, a századok óta igénytelen, szőkösön tegendő ruthenektől lakott s a közlekedéstől félreeső kárpáti völgyekbe is belevitte nyomorát. A földmegváltás megfosztotta a népet a patriarkhális védelem-től, a tagosítás a jobb földektől es legelőktől, az orosz es galicziai bevándorlók beözönlése

uzsoráskodásával, az alkoholizmus, a teljes anyagi és erkölcsi fertő felé hajlotta. A gazdasági viszonyok, a völgyi mezők és havasi legelők kiterjedése s a nép előszeretete a pásztorélet iránt a kis begyi gazdát itt a havasi gazdasági üzem felé terelték. Erre való tekintettel a mezőgazdasági lakosság lekerdesse azonos a marhatenyésztés előmozdításának kérdésével.

Azért a segélyakció 1898-ban azzal kezdődött, hogy Beregmegye egyik, 76 község által képviselt járásban 13.000 hold havasi terület bérbe vétetett és 4.300 szegény ruthen-családnak albérlésre adatott. A megmunkálás tekintetében a főszólt a marhatenyésztés fejlesztésére s ezzel kapcsolatban a havasi legelők egyszerű kihasználására fektették. Az albérlő jó tenyészanyagot kaptak a borzderes fajból részletfőlesztésre, a szükséges épületek, havasi istállók felépítettek, vagyonosabb és értelmesebb kisgazdáknak begyi vidékekre alkalmas gépek és eszközök, valamint az igazasra alkalmas tehének bocsáttattak rendelkezésre: hogy a példa ösztönözze, a ruthen papok számára gazdasági tanfolyamok rendeztetek be, hogy az ott elsajátított ismereteket a népbe átültesék. További intézkedések még a tejelésre szánt juhtenyésztés, szövőipar alapítása s a hitelviszonyoknak az előkészítés stádiumában álló szervezése, a szövetségi alpra fektetése.

Az ottani ruthen lakosság bérleti és fizetési kötelezettségeinek eddig a legteljesebb mértékben megfelelt s a kiosztott tenyészmarhának a legnagyobb gondját viseli. A kivándorlás Beregmegyéből majdnem megszűnt. A földmívelésügyi miniszter már most a sikerült akciózt a szomszédos Ung- és Máramarosmegyékre is ki akarja terjeszteni. Az ilyen organizációkra van szükség, persze a helyi viszonyokhoz alkalmazva, egyéb vidékeken is. De szükséges a társadalom közreműködése is, a melynek jelei mutatkoztak már Zemplén és Haromszék megyében s arra vallanak, hogy a földmívelésügyi miniszter kezdeményezése mellett tanácsot talált s példáját követni hajandó a társadalom is.

Az Alföldön, ezen a nagy nemzeti lakosságtól lakott termékeny síkságon, kiszaggák bajának gyógyítása tekintetében az államra és társadalomra komoly és sürgős misszió vár. Itt első sorban törekedni kell a gazdasági intenzitás emelésére csatornázás, öntözés, hitel-szervezés s az adózási viszonyok szabályozása által. Hasonlóképp folytatásat nyert az erdélyi székelyföldön a Baross kereskedelmi miniszter által annak idején kezdeményezett akció, a mely főképp a háziipar, a kézműves-munka és gyár ipar tervszerű előmozdítását célozta szaktanítás, anyagbeszerzés, szövetségek stb. útján.

Különösen azonban azon szegény vidékek részesüljenek alapos segítségben, a melyeknek csak csekély mértékben mozgékony, legalacsonyabb értelem fokozott lakossága néha még a legszükségesebb tepszereknek is hiányával van. Ilyen viszonyok uralkodnak Felső Magyarországon a természeti szépségekkel megáldott Árva-, Liptó- és Szepes megyékben, a hol a régi háziipar tönkre ment, hol a sűrű tóth lakosság a szegény földet alig tudja kicsikarni a nyomorult kenyert, s a hol a havasi gazdaság és modern háziipar, turisztai és furdólet meghonosítása által lehetne újkezeseti forrásokat nyitni.

vége köv.

A csalamádé kapálása.

Nem irunk új dolgot alábbi sorokban, mert hiszen a csalamádé kapálását már nem egy gazdaságban évek óta üzik; miután azonban ezt tapasztaljuk, hogy a példa követőkre nem talál, nem véljük feleslegesnek a kérdést újból szóvá tenni, figyelmeztetvén a gazdaságközönséget a mag előnyökre, melyek a csalamádé kapálásával származnak.

Ha a csalamádé sűrűn van vetve s az időjárás száraz, akkor nemcsak fejlődésében marad vissza, hanem végkép ki is süti úgy, hogy lekaszállásra sem érdemes. Ilyenkor a

gazda zöldtakarmány hiányában kénytelen jarmos és esetleg lezelő marhájával a télre szánt réti szénát vagy herejét elfogyasztani és ennek hiányát télen drága abrakkal pótolni, de ez még nem egyedüli veszteség, hanem ehhez járul még az is, hogy földje, melyre megmunkálása, kezelésre adóra stb. rengeteget költött, parlagon hever és semmi jövedelmet sem hoz.

Kapálás mellett ezen eset ki van zárva; mert a kapálás által a talaj felületét porhánnyon tartjuk, a talaj kiszáradását lassítjuk, a nyomokat irtjuk. Megnyereszeljából vett tengerinél megtörténik ugyan, hogy nagy szárazság esetén a kapálás dacára is nem fejlődnek csövek, illetve a csöveken szemek, ellenben a level és szár többé kevésbé mindig megnő. Sűrűn vetett csalamádénál, ha az időjárás normalis az egyes tövek nyugrág nőnek fel levelekből. Ha ellenben szélesebb torokba van vetve a csalamádé, akkor az egész száron van level és pedig nem fakószínű vékony, hanem intenzív zöld színű busos tápdus evél, a mely tehát nemcsak minőség, hanem mennyiség tekintetében is túlszárnyalja az előbbi.

A sűrűn vetett csalamádéval szemben tehát az egyik előny abban nyilvánul, hogy minőség és mennyiségileg jobb termés eredményre teszünk szert.

Egy másik előnye a kapálásra vetett csalamádénak a mag megtakarításban áll, ugyanis sűrű vetésnél kat. holdanként 200-250 kg. vetőmag szükséges, míg kapa alá kerülő csalamádénál elegendő 100-120 kg. akkor ha a távolságot 50 cm-re vesszük.

A csalamádé kapálására azt hozták fel ellenvetésül, hogy a kapálás a termés költségét jelentékenyen emeli. Ez ellenvetés cáfolására elegendő annyit felelni, hogy az esetben, ha a jelzett sortávolságot betartjuk s ezzel lehetővé tesszük a lókapának, illetve töltető ekének alkalmazhatóságát, úgy a holdankénti ápolási költség alig kerül többé 4 koronánál. E kevés költség recompensációt talál a termés eredmény javulásában.

Ma a midőn a takarmánytermelés fontossága mindinkább előtérbe lép, nagyon érdemes azon kérdéssel foglalkozni, hogy mi módon nyerjünk minél jobb és minél több takarmányt.

Nem elegendő tehát a talaj gondos elkészítése, megfelelő szántók alkalmazása, műtrágyák használata stb. hanem iparkodni kell a növény tenyész ideje alatt is megenni azon munkálatokat, melyek a termés eredményét lényegesen befolyásolhatják.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 13.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzése a következők:

Baza	kilós	Ár 100 klg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frttig		frttól	frttig
Tiszavidéki	o	76	7.50 - 7.65	80	07.75 - 07.95	
"	"	77	7.60 - 7.75	81	07.80 - 08.05	
"	"	78	7.75 - 7.90	82	—	
Fehérmegyei	"	79	7.85 - 8.00	83	07.90 - 08.10	
"	"	76	7.50 - 7.65	80	08.05 - 08.25	
"	"	77	7.60 - 7.75	81	—	
"	"	78	7.75 - 7.90	82	08.90 - 08.95	
Pestvidéki	o	79	7.85 - 8.00	83	07.85 - 08.05	
"	"	79	6.95 - 7.15	80	07.90 -	
"	"	76	6.95 - 7.25	81	07.95 - 07.95	
Bánsági	o	78	7.00 - 7.30	82	7.80 - 08.00	
"	"	79	7.15 - 07.45	83	0.30 -	
"	"	76	7.25 - 07.50	80	—	
Bácskai	o	77	7.05 - 7.25	81	—	
"	"	78	0.00 -	82	—	
"	"	79	0.00 -	83	—	

	Mn. hekt.-ben	Arkilogram
Rizs elsőrendű	uj	70-72
" másodikrendű	"	60-62
Árpa takarmánynak	"	62-64
" égetni való	"	64-66
" serfőzdei	"	39-41
Zab	uj	5.35
Tengeri bánsági	uj	5.60
" más nemű	"	0.00
Repcze bánsági	"	12.75
Köles	"	5.00

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. aug. 13. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli 46-48 kr. Közép pkin 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (páronként 251-320 kg. 50-15 kr. Fialat könnyű páronként 250 kg. sulyban 45 1/2 - 50 krig. Szerbiai: Nehéz pkin 260 kg. sulyban 48 1/2 - 49 krig.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér. azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

2 Zala-Drill sorvető-gép, teljesen jó karban, feltűnően olcsón eladó Klein Jakab gépraktárosnál, főpiac, főtrafik udvar. 5.

Szép írásu oklevelés könyvelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen a főposta mellett. 10.

Ügyes ügynök magas provisió mellett állandó alkalmazást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 18.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Finom disztégla eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással gyári áron kaphatók.

A szüreti idényre pedig minden külföldinél jobb és olcsóbb szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtókésszőlőzuzók lesznek raktáron a **Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság**

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely mindennemű gazdasági, ipari és háztartási gépek javítását is legjutányosabban végzi.

Hustánczosok a Gamrinusban

Sas-utca 2. Európa-ban még nem létező keleti különlegesség:

hustánczosok mindennap előadást tartanak a Gambrius sörcsarnokban.

A társulat 10 tagból áll. Arabusok Kairóból és Jeruzsálemből. Damaskusi táncosok. Keleti zene. Előadás minden félóraban. Beléptidij 20 kr. Gyermekeknek 10 kr.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

 diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN. és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.